

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
 מספר השאלון: 137,001203

תנ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	–	קטע שלא נלמד	–	(4x3)	–	12 נקודות
פרק שני	–	נושא הגג: "מלכים ונביאים"	–	(16x2)	–	32 נקודות
פרק שלישי	–	נושא החובה: "עלילות הראשית"	–	(14x1)	–	14 נקודות
פרק רביעי	–	נושאי הבחירה	–	(14x3)	–	<u>42 נקודות</u>
	–	סה"כ	–		–	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
 (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (12 נקודות)

קרא שופטים, א', 1-21.

א ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל בַּהֲלֹאֹמֶר מִי
 ב יעלה־לנו אל־הפנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר הַ
 ג יהודה יעלה הנה נתתי את־הארץ בידו: ויאמר יהודה
 ד לשמעון אחיו עלה אתי בגדלי ונלחמה בפנעני והלכתי גם־
 ה אני אתך בגודלך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה ויתן הֲאֶת־
 ו הפנעני והפרוי בידם ויכוס בבזק עשרת אלפים איש: וימצאו
 ז את־אדני בזק בבזק וילחמו בו ויכו את־הפנעני ואת־הפרוי:
 ח וינס אדני בזק וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את־בהנות
 ט ידיו ורגליו: ויאמר אדני־בזק שבעים מלכים בהנות ידיהם
 י ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני כאשר עשיתי
 יא בן שלם־לי אלהים ויביאהו ירושלם וימת שם:
 יב וילחמו בני־יהודה בירושלם וילכדו אותה ויכוה לפי־חרב
 יג ואת־העיר שלחו באש: ואחר ירדו בני יהודה להלחם בפנעני
 יד וישב החר והנגב והשפלה: וילך יהודה אל־הפנעני היושב
 טו בחברון ושם־חברון לפנים קרית ארבע ויכו את־ששי ואת־
 טז אחימן ואת־תלמי: וילך משם אל־יושבי דביר ושם־דביר
 יז לפנים קרית־ספר: ויאמר כלב אשר־יכה את־קרית־ספר
 יח ולכדה ונתתי לו את־עכסה בתי לאשה: וילכדה עתניאל
 יט בן־קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן־לו את־עכסה בתו לאשה:
 כ ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת־אביה השדה ותצנח מעל
 כא החמור ויאמר־לה כלב מה־לך: ותאמר לו הבה־לי ברכה
 כב כי ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת מים* ויתן־לה כלב את
 כג גלת עלית ואת גלת תחתית: ובני קיני חתן
 כד משה עלו מעיר התמרים את־בני יהודה מדבר יהודה אשר
 כה בנגב ערד וילך וישב את־העם: וילך יהודה את־שמעון
 כו אחיו ויכו את־הפנעני וישב צפת ויחרימו אותה ויקרא את־
 כז שם־העיר חרמה:

* גלת מים = מעיינות מים

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 3 -

יח וַיִּלְכְּדוּ יְהוּדָה אֶת־עֵזָה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־
 יט אֶשְׁקֵלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עַקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ: וַיְהִי הֵן
 אֶת־יְהוּדָה וַיִּרְשׁ אֶת־הָהָר כִּי לֹא לְהוֹדִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעֵמֶק
 כ כִּי־דָכָב בְּרֹאֵל לְהָס: וַיִּתְּנוּ לְכָל־בָּרִיךְ אֶת־חֶבְרוֹן כְּאִשֶׁר דִּבֶּר
 כא מֹשֶׁה וַיִּוֹרֶשׁ מִשְׁם אֶת־שְׁלֵשָׁה בְּנֵי הָעֵנֶק: וְאֶת־הַיְבוּסִי יֹשֵׁב
 יְרוּשָׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בְנִימִן וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בְנִימִן
 בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 2-4 (לכל שאלה – 4 נקודות).

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. בקטע שלפניך יש לשבט יהודה תפקיד מרכזי בכיבוש הארץ.
בסס קביעה זו על שתי דוגמאות מהקטע, והסבר כל דוגמה.

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. קרא פסוקים 5-7 בקטע שלפניך.

בדברי אדני בזק בא לידי ביטוי העיקרון "מידה כנגד מידה".
הסבר קביעה זו, ובסס אותה על הכתוב.

3. קרא פסוקים 12-15 בקטע שלפניך.

- א. בזכות איזה מעשה ניתנה עכסה לעתניאל לאישה? (2 נקודות)
- ב. על פי פסוק 15, הסבר מדוע עכסה לא הייתה מרוצה מהשטח שניתן לה. (2 נקודות)

4. בין פסוק 8 לפסוק 21 בקטע שלפניך יש סתירה.

הסבר סתירה זו.

פרק שני — נושא הגג: "מלכים ונביאים" (32 נקודות)

ענה על שתי שאלות: על אחת מהשאלות 5-6, ועל אחת מהשאלות 7-8.

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

(לכל סעיף — 8 נקודות; סה"כ — 16 נקודות לשאלה)

ענה על אחת מהשאלות 5-6.

5. קרא מלכים א, א', 1-21.

א והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחס לו:
 ב ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה
 לפני המלך ותהי לו סכנת ושכבה בחיקך וחס לאדני המלך:
 ג ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו את-אבישג
 השובנמית ויבאו אותה למלך: והנערה יפה עד-מאד ותהי
 ה למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא ידעה: ואדניה בן-חגית
 מתנשא לאמר אני אמלך ועש לו רכב ופרשים וחמשים
 ו איש רצים לפניו: ולא-עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה
 עשית וגם-הוא טוב-תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום:
 ז והיו דבריו עם יואב בן-צרויה ועם אביתר הכהן ועזרו
 ח אחרי אדניה: וצדוק הכהן ובניהו בן-יהוידע ונתן הנביא
 ט ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד לא היו עם-אדניהו: ויזבח
 י אדניהו צאן ובקר ומריא עם אבן הזחלת אשר-אצל עין
 יא רגל ויקרא את-בל-אחיו בני המלך ולכל-אנשי יהודה עבדי
 יב המלך: ואת-נתן הנביא ובניהו ואת-הגבורים ואת-שלמה
 יג אחיו לא קרא: ויאמר נתן אל-פת-שבע אם-שלמה לאמר
 יד הלא שמעת כי מלך אדניהו בן-חגית ואדנינו דוד לא ידע:
 יה ועתה לבי איעצך נא עצה ומלטי את-נפשך ואת-נפש בנך
 יז שלמה: לבי ובאי אל-המלך דוד ואמרת אליו הלא-אתה
 יח אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר כי-שלמה בנך ימלך
 יט אחרי והוא ישב על-כסאי ומדוע מלך אדניהו: הנה עורך
 כ מדברת שם עם-המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי את-
 כא דבריך: ותבא בת-שבע אל-המלך החודרה והמלך זקן מאד
 כב ואבישג השובנמית משרת את-המלך: ותקד בת-שבע

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 5 -

וַתִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מֵה־לֶּךְ: וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנָי אֱתָהּ
 נִשְׁפָּעֶת בְּיָהּ אֱלֹהֶיךָ לֵאמֹרְךָ כִּי־שְׁלֹמֹה בְּנֶךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי
 וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנָי
 הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַעַת: וַיִּזְבַּח שׂוֹר וּמְרִיא־וְעֶאֱן לָרֶב וַיִּקְרָא לְכָל־
 בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאֲבֵיתָר הַכֹּהֵן וּלְיִיאֵב שֶׁר הַצִּבָּא וּלְשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ
 לֹא קָרָא: וְאַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַגִּיד
 לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנָי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: וְהָיָה כִּשְׂכַב
 אֲדֹנָי־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א.** קרא פסוקים 5-6 בקטע שלפניך, וגם שמואל ב, י"ד, 25; ט"ו, 1.
- יש נקודות דמיון בין תיאור דמותו של אדניה לתיאור דמותו של אבשלום.
- (1) הסבר שתי נקודות דמיון בתיאור דמותם של שני האחים. בסס את דבריך על הכתוב.
 (4 נקודות)
- (2) יש הטוענים כי מטרת הכותב בתארו את שני האחים באופן דומה כל כך היא לרמוז לקורא שאדניה לא נועד למלוך.
 הסבר טענה זו. (4 נקודות)
- ב.** (1) קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך.
- הבא מפסוקים אלה הוכחה אחת לכך שאדניה נתפס בעיני חוגים רחבים בעם כיוורשו של דוד, והסבר את ההוכחה. (4 נקודות)
- (2) — "מֶלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ בֶן חַגִּית וְאֲדֹנִיָּנוּ דוֹד לֹא יָדַע" (פסוק 11).
 — "אֲדֹנִיָּה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַעַת" (פסוק 18).
- מפסוקים 1-4 בקטע שלפניך, ציין פרט אחד העשוי להסביר מדוע דוד לא ידע על הנעשה בממלכתו. (4 נקודות)
- ג.** קרא פסוק 17 ופסוקים 20-21 בקטע שלפניך.
- הסבר שתי דרכים שבהן בת שבע מנסה לשכנע את דוד לבחור בשלמה להיות יורשו. בסס את דבריך על הכתוב.

6. קרא מלכים א, י"ח, 1-20.

א ויהי
 ימים רבים ודבר ה' היה אל-אליהו בשנה השלישית
 לאמר לך הראה אל-אחאב ואתנה מטר על-פני האדמה:
 ב וילך אליהו להראות אל-אחאב והרעב חזק בשמרון: ויקרא
 ג אחאב אל-עבדיהו אשר על-הבית ועבדיהו היה ירא את-
 ד ה' מאד: ויהי בהכרית איזבל את נביאי ה' ויקח
 ה עבדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש במערה וכלכלם
 ו לחם ומים: ויאמר אחאב אל-עבדיהו לך בארץ אל-כל-
 ו מעיני המים ואל כל-הנחלים אולי נמצא חציר ונחיה סוס
 ז ופרד ולוא נכרית מהבהמה: ויחלקו להם את-הארץ לעבר-
 ח בה אחאב הלך בדרך אחד לבדו ועבדיהו הלך בדרך-אחד
 ט לבדו: ויהי עבדיהו בדרך והנה אליהו לקראתו ויכרהו ויפל
 י על-פניו ויאמר האתה זה אדני אליהו: ויאמר לו אני לך
 י אמר לאדניך הנה אליהו: ויאמר מה חטאתי כי-אתה נתן
 יי את-עבדך ביד-אחאב להמיתני: חי ה' אלהיך אם-יש-
 יא גזי וממלכה אשר לא-שלח אדני שם לבקשך ואמרו אין
 יב והשביע את-הממלכה ואת-הגזי כי לא ימצאפה: ועתה
 יג אתה אמר לך אמר לאדניך הנה אליהו: והיה אני אלך
 יד מאתך ורוח ה' וישאך על אשר לא-אדע ובאתי להגיד
 יו לאחאב ולא ימצאך והרגני ועבדך ירא את-ה' מנערי:
 יז הלא-הגד לאדני את אשר-עשיתי בהרג איזבל את נביאי
 יח ה' ואחבא מנביאי ה' מאה איש חמשים חמשים איש
 יט במערה ואכלכלם לחם ומים: ועתה אתה אמר לך אמר
 כ לאדניך הנה אליהו והרגני: ויאמר אליהו חי ה' צבאות
 כא אשר עמדת לפניו כי היום אראה אליו: וילך עבדיהו
 כב לקראת אחאב ויגד-לו וילך אחאב לקראת אליהו: ויהי
 כג כראות אחאב את-אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה עבד
 כד ישראל: ויאמר לא עבדתי את-ישראל כי אם-אתה ובית

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 7 -

ט אַכִּיךָ בַּעֲזֹבְכֶם אֶת־מִצְוֹת הַיְיָ וְתִלְךָ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים: וְעַתָּה
 שְׁלַח קִבְּץ אֵלַי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַפְּרָמֹל וְאֶת־נְבִיאֵי
 הַפֶּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וְנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת
 כ אֲכִלִּי שְׁלַחן אֵיזֶבֶל: וַיִּשְׁלַח אַחָאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ
 אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הַר הַפְּרָמֹל:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. לעבדיהו, הפקיד הבכיר ביותר בממלכת אחאב, יש שם תאופורי (שם שכלול בו שם אלוהים).

הסבר במה התנהגותו של עבדיהו, על פי פסוקים 3-4 בקטע שלפניך, תואמת את שמו.

בסס את דבריך על הכתוב.

ב. קרא פסוקים 10-12 בקטע שלפניך וגם **מלכים ב**, ב', 15-16.

(1) בקטעים האלה יש מוטיב חוזר הקשור לדמותו של אליהו.

מהו המוטיב? (3 נקודות)

(2) על פי תשובתך על סעיף (1), מהו החשש של עבדיהו, המובע בפסוקים 12-14

בקטע שלפניך? הסבר את דבריך. (5 נקודות)

ג. קרא פסוקים 17-18 בקטע שלפניך.

בפגישה שבין אחאב לאליהו אחאב מאשים את אליהו כי הוא "עכר ישראל". אליהו משיב

לו כי דווקא הוא, אחאב, עכר את ישראל.

(1) קרא גם **מלכים א**, י"ז, 1.

הסבר במה הנאמר בפסוק זה יכול לבסס את דברי אחאב כי אליהו הוא עוכר ישראל.

(3 נקודות)

(2) הסבר מדוע אליהו רואה באחאב עוכר ישראל. בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. קרא עזרא, א', 1-7.

א ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר-ה' מפני
 ירמיה העיר ה' את-רוח פרש מלך-פרס ויעבר-קול
 ב בכל-מלכותו וגם-במכתב לאמר: כה אמר פרש מלך
 פרס כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלהי השמים והוא
 ג פקד עלי לבנות-לו בית בירושלם אשר ביהודה: מי-בכם
 מכל-עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה
 ויבן את-בית ה' אלהי ישראל הוא האלהים אשר
 ד בירושלם: וכל-הנשאר מכל-המקמות אשר-הוא גר-שם
 ינשא-והו אנשי מקמו בכסף ובהב וברכוש ובבהמה עם-
 ה הנדבה לבית האלהים אשר בירושלם: ויקומו ראשי
 האבות ליהודה ובנימן והפזנים והלוים לכל העיר האלהים
 את-רוחו לעלות לבנות את-בית ה' אשר בירושלם:
 וכל-סביבתיהם חזקו בידיהם בכלי-כסף בהב ברכוש
 ובבהמה ובמגדנות לבד על-כל-התנדב:
 ז והמלך כורש הוציא את-כלי בית-ה' אשר הוציא
 נבוכדנצר מירושלם ויתנם בבית אלהיו:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 9 -

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א. (1) הן בפסוק 1 הן בפסוק 5 נזכר הפועל "העיר".
את מי העירו בכל פסוק, ומה הייתה התוצאה של הפעולה לפי כל אחד מהפסוקים?
(4 נקודות)
- (2) מה אפשר ללמוד מפסוק 6 על תגובת חלק מהגולים על הצהרת כורש?
(4 נקודות)
- ב. קרא פסוק 1 בקטע שלפניך וגם ירמיה, כ"ט, 10.
(1) מהו פרק הזמן שקצב ירמיהו לנפילת מלכות בבל ולתחילת הגאולה?
בסס את דבריך על הכתוב.
(3 נקודות)
- (2) באיזה תאריך חרבה יהודה, ובאיזה תאריך ניתנה הצהרת כורש?
האם נבואת ירמיהו התגשמה בפרק הזמן שקצב ירמיהו? פְּרֹט את דבריך.
(5 נקודות)
- ג. קרא פסוקים 2-3 בקטע שלפניך.
בדברי כורש באות לידי ביטוי שתי תפיסות של האל: אלוהים כאל אוניברסלי ואלוהים כאל מקומי.
הבא מפסוקים אלה ראיה לכל אחת מן התפיסות, והסבר את הראיות.

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 10 -

8. קרא ירמיה, י"ב, 1-6.

א צִדִּיק אֶתָּה הֵ' פִּי
 ב אֲרִיב אֵלֶיךָ אֵךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אֹתְךָ מִדּוֹעַ דֶּרֶךְ רִשְׁעִים
 ג עֲלַחָה שְׁלוֹ כַל־בְּגָדֵי בָגָד: נִטְעַתֶּם גַּם־שִׁדְשׁוּ יִלְכוּ גַם־עֲשׂוּ
 ד וְהִקְדַּשְׁם לְיוֹם הַרְגָה: עַד־מַתִּי תֹאבֵל הָאָרֶץ
 ה וְעֵשֶׂב כָּל־הַשָּׂדֶה יִיבֶשׁ מֵרַעַת יִשְׁבִּי־בָהּ סַפְתָּהּ בַּהֲמוֹת וְעוֹף
 וְאֵיךְ תִּתְחַדְּרָה אֶת־הַסּוּסִים וּבְאָרֶץ שְׁלוֹם אֶתָּה בּוֹטַח וְאֵיךְ
 ז תַּעֲשֶׂה בְּגֹאֲזֵן הַיֶּרֶדִן: כִּי גַם־אֲחִיךָ וּבֵית־אָבִיךָ גַם־הֵמָּה בְּגָדוּ
 ח כָּךְ גַּם־הֵמָּה קָדְאוּ אַחֲרֶיךָ מִלֹּא אֶל־תֶּאֱמֹן בָּם כִּי־יִדְבְּרוּ
 ט אֵלֶיךָ טוֹבוֹת:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. (1) קרא פסוק 1 בקטע שלפניך.

ציין מהי הקביעה של ירמיהו בחלק הראשון של הפסוק, והסבר במה השאלה הרטורית בחלקו השני של הפסוק מערערת על קביעה זו. (4 נקודות)

(2) קרא פסוק 2 בקטע שלפניך, והסבר במה הוא מחזק את הערעור שהסברת בסעיף (1). (4 נקודות)

ב. קרא פסוק 1 בקטע שלפניך וגם תהלים, קכ"ב, 6.

בשני פסוקים אלה מתייחסים לשלווה של שני סוגים שונים של אנשים.

(1) מי הם האנשים לפי כל פסוק? (4 נקודות)

(2) הסבר במה האמור בפסוק 6 מתהלים, קכ"ב יכול לחזק את הטענות של ירמיהו

בפסוקים 1-2 בקטע שלפניך. (4 נקודות)

ג. האם לדעתך תשובת ה' לירמיהו בפסוקים 5-6 עונה לירמיהו על טענותיו בפסוקים 1-2? נמק.

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 11 -

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 12.

/המשך בעמוד 12/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 12 -

פרק שלישי — נושא החובה: "עלילות הראשית" (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 9-10.

9. קרא בראשית, א', 26-30; ט', 1-7.

בראשית, א', 26-30

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ
 וַיְרְדוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־
 הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיְבָרָא אֱלֹהִים וְאֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 בְּצַלֵּם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיְבָרֶךְ
 אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ
 וּכְבֹשׁוּהָ וַרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיַּי הָרֹמֶשֶׂת
 עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְזָרַע
 זָרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בוֹ פְּרִיעֵץ
 זָרַע זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ: וְלִכְלַח־חַיַּי הָאָרֶץ וְלִכְלַח־עוֹף
 הַשָּׁמַיִם וְלִכְלַח רֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בוֹ נַפֵּשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־
 יֶרֶק עֵשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן:

בראשית, ט', 1-7

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם
 פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ: וּמִזֶּרְעֵכֶם וְחַתְכֶם יִהְיֶה עַל־כָּל־
 חַיַּי הָאָרֶץ וְעַל־כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם כָּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאָדָמָה
 וּבְכָל־דְּגֵי הַיָּם בְּיַדְכֶם נֹתְנוּ: כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא־חַי לָכֶם
 יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ כַּיְיָדֵק עֵשֶׂב נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־: אֶךְ־בֶּשֶׂר
 בְּנַפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ: וְאֶךְ אֶת־דְּמֵיכֶם לִנְפֹשְׁתֵיכֶם אֹדֶרֶשׁ
 מִיַּד כָּל־חַיַּי אֹדֶרֶשְׁנוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֹדֶרֶשׁ
 אֶת־נַפְשׁוֹ הָאָדָם: שִׁפְךְ דַּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפַךְ כִּי בְּצַלֵּם
 אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם: וְאֹתָם פְּרוּ וּרְבוּ שִׂדְעוּ בָאָרֶץ
 וּרְבִיבָה:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 13 -

א. מ' ויינפלד כותב:

בראשית, ט', 7-1 חוזר על הרעיונות הבסיסיים שנאמרו בקשר לבריאת האדם ב**בראשית**, א', 26-30 [...] אך כאן [ט', 7-1] הורחבו רעיונות אלה והותאמו למצב החדש.

("בראשית", אנציקלופדיה עולם התנ"ך)

(1) הדגם מ**בראשית**, ט', 7-1 שתי הרחבות של הרעיונות הבסיסיים, והסבר כל הרחבה. (4 נקודות)

(2) האם ההרחבות שציינת בסעיף (1) מעידות לדעתך על שינוי לטובה במעמד האדם או על שינוי לרעה במעמדו? נמק. (6 נקודות)

ב. קרא **בראשית**, ט', 5-6 שלפניך.

(1) על מי חל האיסור הנלמד מפסוקים אלה? (2 נקודות)

(2) הסבר את הנימוק לאיסור זה. (2 נקודות)

/המשך בעמוד 14/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 14 -

10. קרא בראשית, ג', 14-19; תהלים, ק"ד, 14-24.

בראשית, ג', 14-19

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים וְאֶל-הַנָּחַשׁ יִד
 כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
 עַל-גֹּחֲנֶךָ תֵּלֵךְ וְעַפְרֵי תֹאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ: וְאִיבָה וְאִשִּׁית בֵּינֶךָ ט
 וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זְרַעָךָ וּבֵין זְרַעָהּ הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה
 תִּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב: אֶל-הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אֲרֵבָה ט
 עֲצָבוֹנְךָ וְהֲרַגְךָ בְּעֵצָב תֵּלְדֵי בָנִים וְאֶל-אִישְׁךָ תִּשְׁוֹקְתְּ וְהוּא
 יִמְשָׁלְבֶךָ: וְלָאָדָם אָמַר כִּי שְׂמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ י
 וְתֹאכַל מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה
 הָאָדָמָה בְּעִבּוּרְךָ בְּעֵצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְקוֹץ ט
 וְדוֹדָר תַּצְמִיחַ לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אֶפְיֶךָ
 תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי-
 עָפַר אַתָּה וְאֶל-עָפָר תָּשׁוּב:

תהלים, ק"ד, 14-24

מִצְמִיחַ חֲצִיר וּלְבַהֲמָה יִד
 וְעֵשֶׂב לְעִבְדֵי הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן-הָאָרֶץ: וַיִּנֶן וְיִשְׁמַח ט
 לִב־אֲנוּשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשֶּׁמֶן וְלֶחֶם לִב־אֲנוּשׁ יִסְעֵד:
 יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי ה' אֲרוּזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר-שָׁם צִפְרִים ט
 יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְרוּשִׁים בֵּיתָה: הָרִים הַגְּבוּהִים לִיעֲלִים סָלְעִים
 מִחֶסֶה לְשִׁפְנִים: עֲשֵׂה יָדָח לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תִּשְׁתַּ- ט
 חֶשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ-תִרְמָשׁ כָּל-חַיַּת-יַעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים
 לְטָרֵף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאֱסָפוּן וְאֶל- ט
 מְעוֹנֹתָם יִדְבְּצוּן: יֵצֵא אָדָם לַפְעֹלוֹ וּלְעִבְדוֹתוֹ עַד-יֵעָרֵב: מִה- ט
 רְבוּ מֵעֲשִׂיךָ ה' כָּל־כֶּלֶם בַּחֲכֵמָה עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיֶנְךָ:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 15 -

- א.** יש הטוענים שהקטע שלפניך **מתהלים** מצייר תמונה אופטימית ושמחה של הבריאה, והוא בבחינת תיקון לנאמר ב**בראשית**, ג' שלפניך.
- הסבר במה הנאמר ב**תהלים**, ק"ד, 14-15 הוא תיקון לנאמר ב**בראשית**, ג', 17-19. (8 נקודות)
- ב.** קרא **בראשית** ג', 15 ו**תהלים**, ק"ד, 20-24 שלפניך.
- בשני הכתובים נרמזים היחסים בין האדם לבעל החיים או לבעלי החיים. האם יש הבדל בין שני הכתובים בעניין זה? נמק. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 16/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 16 -

פרק רביעי – נושאי הבחירה (42 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 11-20).
עליך לבחור בשלושת הנושאים שלמדת, ולענות על שאלה אחת מכל נושא שבחרת.
(סה"כ – שלוש שאלות; לכל שאלה – 14 נקודות)

נושא בחירה: "חורבן, גלות וגאולה"

ענה על אחת מהשאלות 11-12.

11. קרא ירמיה, כ"ט, 1-10; חגי, א', 2, 7-15.

ירמיה, כ"ט, 1-10

א ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיה הנביא מירושלם אל־יתר זקני הגולה ואל־הכהנים ואל־הנביאים ואל־כל־העם אשר הגלה נבוכדנאצר מירושלם בבבלה: אחרי זאת יכניה המלך והגבירה והסריסים שרי יהודה וירושלם והחרש והמסגר מירושלם: ביד אלעשה בן־שפן וגמריה בן־חלקיה אשר שלח צדקיה מלך־יהודה אל־נבוכדנאצר מלך בבל בבבלה לאמר: כה אמר ה' עבאות אלהי ישראל לכל־הגולה אשר־הגלית מירושלם בבבלה: בנו בתים ושבו ונטעו גנות ואכלו את־פרין: קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת־בנותיכם תנו לאנשים ותלדנה בנים ובנות ורבו־שם ואל־תמעטו: ודרשו את־שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אל־ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום: ב כי כה אמר ה' עבאות אלהי ישראל אל־ישיאו לכם נביאיכם אשר־בקרבתכם וקסמיכם ואל־תשמעו אל־חלמותיכם אשר אתם מחלמים: כי בשקר הם נבאים לכם בשמי לא שלחתים נאם־ה': ג כי־כה אמר ה' כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם והקמתי עליכם את־דברי הטוב להשיב אתכם אל־המקום הזה:

חגי, א', 2

ב כה אמר ה' עבאות לאמר העם הזה אמרו לא עת־בא עת־בית ה' להבנות:

חגי א', 7-15

ז כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על-
 ח דרכיכם: עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצהו ואתבדו
 ט אמר ה': פנה אל-הרבה והנה למעט והבאתם הבית
 ונפתחתי בו יען מה נאם ה' צבאות יען ביתי אשר-הוא
 י חרב ואתם רצים איש לביתו: על-כן עליכם פלאו שמים
 יא מטל והארץ פלאה יכולה: ואקרא חרב על-הארץ ועל-
 ההרים ועל-ההרדן ועל-התירוש ועל-היצהר ועל אשר
 תוציא האדמה ועל-האדם ועל-הבהמה ועל כל-יגיע
 יב פפים: וישמע זרבבל בן-שלתיאל ויהושע
 בן-יהוצדק הכהן הגדול וכל שארית העם בקול ה'
 אלהיהם ועל-דברי חגי הנביא כאשר שלחו ה' אלהיהם
 יג וייראו העם מפני ה': ויאמר חגי מלאך
 ה' במלאכות ה' לעם לאמר אני אתכם נאם-ה':
 יד ויער ה' את-רוח זרבבל בן-שלתיאל פחת יהודה
 ואת-רוח יהושע בן-יהוצדק הכהן הגדול ואת-רוח כל
 שארית העם ויבאו ויעשו מלאכה בבית-ה' צבאות
 טו אלהיהם: ביום עשרים וארבעה לחודש בששי
 בשנת שתים לדריוש המלך:

- א. הן ירמיהו הן חגי פנו אל העם ומנהיגיו ודרשו מהם לפעול. לירמיהו קמו מתנגדים.
- (1) הסבר מה דרש ירמיהו ומה דרש חגי. בסס את דבריך על הכתובים. (4 נקודות)
- (2) מי היו המתנגדים לירמיהו, ומדוע, לדברי ירמיהו, אין לשמוע למתנגדים?
 בסס את דבריך על הכתוב.
 (4 נקודות)
- ב. קרא חגי א', 12-15 שלפניך.
- (1) הכתוב מדגיש כי חגי פעל בשליחות האל.
 בסס קביעה זו על ראייה מפסוקים 12-15 שלפניך, והסבר את הראיה.
 (3 נקודות)
- (2) האם הצליחה שליחותו של חגי? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.
 (3 נקודות)

12. קרא ירמיה, מ"ג, 1-7; תהלים, קל"ו.

ירמיה, מ"ג, 1-7

א וַיְהִי כְּכֹלֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל-כָּל-הָעָם
 ב אֶת-כָּל-דְּבָרֵי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁלַח ה' אֱלֹהֵיהֶם
 ג וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן-הוֹשֵׁעִיָּה וַיּוֹחֲנָן בֶּן-קֶרַח וְכָל-הָאֲנָשִׁים הַיְהוּדִים אֹמְרִים
 ד אֶל-יִרְמְיָהוּ שֶׁקָּרָאתָ אֵתהּ מִדְּבַר לֹא שָׁלַח ה' אֱלֹהֵינוּ לֵאמֹר
 ה לֹא-תָבֹאוּ מִצְרַיִם לְגֹר שָׁם: כִּי בָרוּךְ בֶּן-נְדָרִיָּה מִסִּית אֶתְךָ
 וּבָנוּ לְמַעַן יִתֶּן אֶתְנוּ בְיַד-הַפְּשָׁדִים לְהַמִּית אֶתְנוּ וְלַהֲגִלוֹת
 ו אֶתְנוּ בָבֶל: וְלֹא-שָׁמַע יוֹחֲנָן בֶּן-קֶרַח וְכָל-שְׂרֵי הַחִילִים וְכָל-
 ז הָעָם בְּקוֹל ה' לְשַׁבֵּת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקַּח יוֹחֲנָן בֶּן-קֶרַח
 ח וְכָל-שְׂרֵי הַחִילִים אֶת כָּל-שְׂאֵרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר-שָׁבוּ מִכַּל-
 ט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ-שָׁם לְגֹר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: אֶת-הַגְּבָרִים וְאֶת-
 י הַנְּשִׂימִים וְאֶת-הַטָּף וְאֶת-בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
 יֵצֵא נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים אֶת-גְּדַלְיָהוּ בֶן-אֲחִיקֶס בֶּן-שַׁפָּן
 ז וְאֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וְאֶת-בָּרוּךְ בֶּן-נְדָרִיָּהוּ: וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מִצְרַיִם
 ח כִּי לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה' וַיָּבֹאוּ עַד-תַּחְפְּנַחַס:

תהלים, קל"ז

א עַל-נִהְרֹתַי בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם-בְּכִינֹנוּ בְּזִכְרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן: עַל-
 ב עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ בְּנִרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינֵנוּ
 ג דְּבָרֵי-שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמִיחָה שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נִשְׁיֵר
 ד אֶת-שִׁיר-ה' עַל אֲדָמַת נֶכֶד: אִם-אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח
 ה יְמֵינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לַחֲפֵי אִם-לֹא אֲזַכְּרֶנִּי אִם-לֹא אֲעֲלֶה
 ו אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי: זָכֹר ה' לְבִנֵי אָדָם אֶת יוֹם
 ז יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ וְעָרוּ עַד הַיּוֹד בָּהּ: בַּת-בְּבַל הַשְׂדוּדָה
 ח אֲשֶׁרֶי שִׁישְׁלֶם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלַת לָנוּ: אֲשֶׁרֶי וְשִׂיֵּאֲחוּ
 ט וְנַפֵּץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסַּלְעַ:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 19 -

- א. (1)** בכל אחד מן הקטעים שלפניך בא לידי ביטוי היחס של קבוצת אנשים (מיהודה) כלפי ארץ יהודה.
- הסבר את היחס של כל קבוצה כלפי ארץ יהודה. בסס את דבריך על הכתובים. (4 נקודות)
- (2)** הסבר במה היחס של כל קבוצת אנשים כלפי ארץ יהודה מושפע מנסיבות חייה. (4 נקודות)
- ב.** קרא ירמיה, מ"ג, 2, 5-7 שלפניך.
- המסופר על ירמיהו בפסוקים 5-7 אינו תואם את דבריו המצוטטים בפסוק 2. מהי האי-התאמה? הצע הסבר אפשרי לכך. (6 נקודות)

/המשך בעמוד 20/

נושא בחירה: "אדם וגורלו בספרות החכמה"

ענה על אחת מהשאלות 13-14.

13. קרא איוב, ט', 4-7; כ"ח, 12-28.

איוב, ט', 4-7

ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח

חֲכָם לִבָּב וְאִמְיִן
פַּח מִי־הַקְּשָׁה אֱלֹוֹ וַיִּשְׁלַם: הַמַּעֲתִיק הָרִים וְלֹא יָדְעוּ אֲשֶׁר
הַפֶּכֶס בְּאִפּוֹ: הַמְדַּגִּיז אֶרֶץ מִמְקוֹמָהּ וְעִמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן: הָאֵמֵר
לְחָרָס וְלֹא יִזְרַח וּבַעֲד פּוֹכְבִים יַחֲתֵם:

איוב, כ"ח, 12-28

יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח

וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצֵא
וְאִי זֶה מְקוֹם בִּינָה: לֹא־יָדַע אָנוּשׁ עֲרֶכָה וְלֹא תִמְצֵא
בְּאֶרֶץ חַיִּים: תִּהְיוּם אֵמֵר לֹא בִי־הִיא וַיִּם אֵמֵר אֵין
עֲמָדִי: לֹא־יִתֵּן סִגּוֹר תַּחֲתֶיהָ וְלֹא יִשְׁקַל כֶּסֶף מַחִירָה: לֹא־
תִּסְלַח בְּכַתֵּם אוֹפִיר בְּשֵׁהֶם יָקָר וְסַפִּיר: לֹא־יַעֲרַכְנָה זֹהָב
וְזָכוּכִית וְתַמּוּרְתָהּ כְּלִי־פֶזֶז: רֵאמוֹת וּגְבִישׁ לֹא יִזְכֵּר וּמִשְׁךְ
חֲכָמָה מִפְּנִינִים: לֹא־יַעֲרַכְנָה פִּטְדַת־כּוֹשׁ בְּכַתֵּם טָהוֹר לֹא
תִּסְלַח: וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּבּוֹא וְאִי זֶה מְקוֹם
בִּינָה: וְנַעֲלָמָה מַעֲיִנִי כְּלִי־חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתַּרָה: אֲבָדוֹן
וּמוֹת אֵמֵרוּ בְּאוֹזְנֵינוּ שְׁמַעְנוּ שְׁמַעָה: אֱלֹהִים הִבִּין דְּרָכָה
וְהוּא יָדַע אֶת־מְקוֹמָהּ: כִּי־הוּא לְקַצוֹת־הָאָרֶץ יִבִּיט תַּחַת
כְּלִי־הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה: לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקַל וְזִמִּים תִּכַּן בְּמִדָּה:
בַּעֲשָׂתוֹ לַמַּטֵּר חֶק וְדָרֶךְ לַחֲזוֹן קְלוֹת: אִזּוֹ רֵאָה וַיִּסְפְּרָה
הִכִּינָה וְגַם־חִקְרָה: וַיֹּאמֶר וְלֹא־דָם הֵן יִרְאֵת אֲדָנִי הִיא חֲכָמָה
וְסוֹד מִדַּע בִּינָה:

תנ"ך, תורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 21 -

- א. קרא **איוב**, כ"ח, 12-28 שלפניך.
 בפסוק 12 נשאלת שאלה, והיא חוזרת אף בפסוק 20.
 (1) מהי התשובה על שאלה זו, לפי פסוקים 23-24? (4 נקודות)
 (2) מן התשובה בפסוקים 23-24 אפשר להסיק מסקנה בנוגע לאדם.
 הסבר את המסקנה לפי פסוק 28. (4 נקודות)
- ב. קרא **איוב**, ט', 4-7 ו**איוב**, כ"ח, 23-26 שלפניך.
 במה שונה תיאור האלוהים השולט בטבע בכל אחד מן הקטעים? (6 נקודות)

/המשך בעמוד 22/

14. קרא איוב, ל"ח, 1-15; מ"ב, 1-6.

איוב, ל"ח, 1-15

א וַיַּעַן הָאֵל אֶת-אִיּוֹב
 ב מִנְהַסְעוֹהָ וַיֹּאמֶר: מִי זֶה וּמַחְשִׁיךָ עֲצָה כְּמַלְיָן בְּלִידְעַת: אֲזַר-
 ד נָא כְּגֹבֵר חֲלָצִיךָ וְאִשְׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעַנִי: אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיַסְדֵי-
 ה אָרֶץ הַגָּד אֲסִידְעַת בִּינָה: מִי־שָׁם מִמְדִּיָה כִּי תִדַע אוֹ מִי־
 ו נָטָה עָלֶיךָ קוֹ: עַל-מָה אֲדַנְיָה הִטְבְּעוּ אוֹ מִי־יָרָה אֲבָן
 ז פָּנְתָה: בְּרֹן-יַחַד פּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְיֵעוּ כָּל-בְּנֵי אֱלֹהִים: וַיִּסְךְ
 ח בְּדַלְתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מֵרַחַס יֵצֵא: בְּשׁוּמֵי עֲנָן לִבְשׁוֹ וְעַרְפֵּל
 ט חֲתַלְתּוּ: וְאִשְׁבַּר עָלָיו חֲקִי וְאֲשִׁים בְּרִיחַ וּדְלַתַיִם: וְאָמַר
 יב עַד-פֹּה תִבּוֹא וְלֹא תִסְיֵף וּפֹאֲלִישִׁית בְּגֵאוֹן גְּלוֹיךָ: הַמִּימִיךָ
 יג צִוִּיתָ בִּקְר יַדְעָתָה שָׁחַר מְקוֹמוֹ: לֵאחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ הַשְׁחַר
 יד וַיִּנְעֲרוּ רַשָׁעִים מִמְּנָה: תַתְּהַפֵּךְ כַּחֲמֹר חוֹתֶם וַיִּתִּיצְבוּ כְּמוֹ
 טו לְבוֹשׁ: וַיִּמְנַע מֵרַשָׁעִים אוֹרֶם וַיִּזְרַע רָמָה תִשְׁבַּר:

איוב, מ"ב, 1-6

א וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת-הָאֵל וַיֹּאמֶר: יָדַעַת כִּי־
 ב כָּל תּוֹכֵל וְלֹא-יִבְצֵר מִמֶּךָ מִזְמָה: מִי זֶה וּמַעֲלִים עֲצָה בְּלִי
 ד דַּעַת לִבִּן הַגִּדְתִּי וְלֹא אֲבִין נִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי וְלֹא אֲדַע: שָׁמַע-
 ה נָא וְאֲנֹכִי אֲדַבֵּר אֲשָׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעַנִי: לְשִׁמְע־אֲזֵן שְׁמַעְתִּיךָ
 ו עָתָה עֵינֵי רְאִיתְךָ: עַל-כֵּן אֲמַאֵם וְנַחֲמֹתֵי עַל-עַפְרָה וְאֶפְרָ:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 23 -

א. קרא **איוב**, ל"ח, 1-15 שלפניך.

(1) הבא מדברי ה' בקטע זה שתי דוגמאות המבהירות שיש בעולם סדר וחוקיות, והסבר כל דוגמה. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) האם בתשובת ה' לאיוב בקטע זה יש הסבר לסיבת ייסוריו של איוב? נמק. (4 נקודות)

ב. קרא **איוב**, מ"ב, 1-6 שלפניך.

(1) הסבר במה דברי איוב בפסוק 3 הם תגובה על דברי ה' בפרק ל"ח, 2. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

(2) יש הטוענים שדברי איוב בפסוק 6 מעידים כי הוא עדיין סבור שאין צדק בעולם. האם אתה מסכים עם טענה זו? נמק את דבריך, ובסס אותם על הפסוק. (3 נקודות)

/המשך בעמוד 24/

נושא בחירה: "חיי הפרט והכלל בראי השירה"

ענה על אחת מהשאלות 15-16.

15. קרא שמואל ב, א', 17-27; תהלים, מ"ח.

שמואל ב, א', 17-27

יז וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת־
יח הַקֵּינָה הַזֹּאת עַל־שָׂאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־
יט יְהוּדָה קֶשֶׁת הִנֵּה כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיִּשָּׁר: הַצְבִּי יִשְׂרָאֵל עַל־
כ בַּמּוֹתֶיךָ חֲלַל אֵיךְ נִפְלוּ גִבּוֹרִים: אֶל־תִּגִּידוּ בְּגַת אֶל־תִּבְשְׂרוּ
כא בַּחוּצַת אֲשַׁקְלוֹן פֶּן־תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן־תִּעְלֶזְנָה
כב בְּנוֹת הָעַדְלִים: הָרִי בְּגַלְבַּע אֶל־טַל וְאֶל־מִטְרַע עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי
כג תְּרוֹמַת כִּי שֶׁם נִגְעַל מִגֵּן גִּבּוֹרִים מִגֵּן שָׂאוּל כְּלִי מְשִׁיחַ בְּשִׁמֹן:
כד מִדָּם חֲלָלִים מִחֶלֶב גִּבּוֹרִים קֶשֶׁת יְהוֹנָתָן לֹא נִשּׁוּג אַחֲזֹר
כה וְחָרַב שָׂאוּל לֹא תִשׁוּב רִיקָם: שָׂאוּל וְיְהוֹנָתָן הִנְאֻהָבִים
כו וְהַנְּעִימִם בַּחַיִּיהֶם וּבַמּוֹתָם לֹא נִפְרְדּוּ מִנְּשָׂרִים קְלוּ מֵאֲרִיּוֹת
כז גִּבּוֹרֵי: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׂאוּל בְּכִינָה הַמַּלְבָּשִׁים שֶׁנִּלְעַס־
כח עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עֲדֵי זָהָב עַל לְבוּשָׁכֶן: אֵיךְ נִפְלוּ גִבּוֹרִים בַּתּוֹךְ
כט הַמַּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־בַּמּוֹתֶיךָ חֲלַל: צַר־לִי עֲלֶיךָ אַחִי יְהוֹנָתָן
ל וְנַעֲמַת לִי מְאֹד נִפְלְאוֹתָהּ אֲהַבְתָּךְ לִי מֵאֲהַבַת נָשִׁים: אֵיךְ
נִפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֵּאבְדוּ כְּלֵי מַלְחָמָה:

תהלים, מ"ח

א שִׁיר מְזֻמָּר לְבְנֵי־קִרְחַ: גְּדוֹל הָיָה: וּמִהַלֵּל מְאֹד בַּעִיר אֱלֹהֵינוּ
ב הַר־קִדְשׁוֹ: יָפָה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל־הָאָרֶץ הַר־צִיּוֹן יִרְפָּתִי צִפּוֹן
ג קְרִיַת מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאֶרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגַּב: כִּי־הִנֵּה
ד הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ עִבְרוּ יַחְדָּו: הִמָּה רָאוּ כֵן תִּמְהוּ נִבְהָלוּ נַחְפְּזוּ:
ה רַעְדָה אַחֲזַתְם שֵׁם חֵיל כִּי־לָדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת
ו תְּרִשִׁישׁ: כֹּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵן רָאִינוּ בַּעִיר־הַיָּהוָה: צְבָאוֹת בַּעִיר
ז אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד־עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדְךָ
ח בְּקֶרֶב הַיַּכְלָךְ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל־קְצוֹי־אָרֶץ צֶדֶק
ט מְלֵאָה יְמִינְךָ: יִשְׁמַח הַר־צִיּוֹן תִּגְלַנָּה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
י מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מַגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לְבַבְכֶם
יא לְחִילָה פִּסְגוּ אֶרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרָיוֹן: כִּי זֶה הוּא
יב אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יִנְהַגְנוּ עַל־מוֹת:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 25 -

- א. (1) קרא שמואל ב, א', 24 ותהלים, מ"ח, 12 שלפניך.
 בכל אחד מן הפסוקים האלה יש לנשים תפקיד בהבעת הרגש שרצה המשורר להביע בכל קטע.
 הדגם טענה זו מן הפסוקים האלה. (5 נקודות)
- (2) קרא שמואל ב, א', 20 שלפניך.
 הסבר כיצד אזכור הנשים בפסוק זה מעצים את תחושת התבוסה שבקינה. (4 נקודות)
- ב. קרא שמואל ב, א', 18 שלפניך ואת פירוש רש"י שלפניך.
 ויאמר דוד, מעתה שנפלו גיבורי ישראל צריכין בני יהודה ללמדם במלחמה ולמשוך בקשת.
 על פי פירוש זה, מהו התפקיד שמיעד דוד לשבט יהודה אחרי התבוסה מול הפלשתים? (5 נקודות)

/המשך בעמוד 26/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 001203, 137

- 26 -

16. קרא שיר השירים, ח', 8-12; תהלים, קכ"ח.

שיר השירים, ח', 8-12

אחות ח
לנו קטנה ושדים אין לה מה־נעשה לאחותנו ביום שידבר־
ט בה: אס־חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואס־דלת היא
י נצור עליה לוח ארז: אני חומה ושדי כמגדלות או הייתי
א בעיניו כמוצאת שלום: פרס היה לשלמה בבעל המון נתן
ב אות־הפרס לנטרים איש יבא בפדיו אלף כסף: פרמי שלי
לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את־פריו:

תהלים, קכ"ח

א שיר המעלות אשרי כל־ירא ה־הלך בדרך־יו: יגיע בפוך
ג כי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך
ד בנך כשתלי זיתים סביב לשלחנך: הנה כי־כן יברך גבר ירא
ה ה־: יברך ה־ מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך:
ו וראה־בנים לבנך שלום על־ישראל:

א. (1) קרא שיר השירים, ח', 8 ותהלים, קכ"ח, 3 שלפניך.

מיהי דמות האישה בכל כתוב, ובמה שתי הדמויות האלה שונות זו מזו? בסס את דבריך על הכתובים. (4 נקודות)

(2) האישה בקטע משיר השירים שלפניך מגיבה על התיאור שתיארו אותה אחיה.

הסבר את תגובתה. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. בשיר השירים, ח', 11-12 שלפניך יש השוואה בין שני כרמים.

(1) למי שייך כל אחד מהכרמים, ואת מי הוא מסמל? (3 נקודות)

(2) הסבר מה ביקש המשורר להביע באמצעות ההשוואה בין שני הכרמים. (4 נקודות)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 27 -

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 28.

/המשך בעמוד 28/

נושא בחירה: "חוק וחברה במקרא"

ענה על אחת מהשאלות 17-18.

17. קרא במדבר, ל"ה, 14-28; בראשית, ד', 3-16.

במדבר, ל"ה, 14-28

יד אֵת וְשָׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנֶנּוּ מֵעֵבֶר
 לַיַּרְדֵּן וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנֶנּוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה:
 טו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר וְלַתּוֹשֵׁב בְּתוֹכָם תִּהְיֶינָה שֵׁשׁ הָעָרִים הָאֵלֶּה
 טז לְמִקְלָט לְנוֹס שָׁמָּה כָּל־מִכַּה־נֶפֶשׁ בְּשִׁגְגָה: וְאִם־בְּכָלִי בָרְזָלוּ
 יז הִפְּהוּ וַיָּמָת רִצַּח הוּא מוֹת יוֹמָת הָרִצַּח: וְאִם בְּאִבְן יָד אֲשֶׁר־
 יח יָמָת בּוֹ הִפְּהוּ וַיָּמָת רִצַּח הוּא מוֹת יוֹמָת הָרִצַּח: אִוּ בְּכָלִי
 יט עֵץ־יָד אֲשֶׁר־יָמָת בּוֹ הִפְּהוּ וַיָּמָת רִצַּח הוּא מוֹת יוֹמָת הָרִצַּח:
 כ טָאֵל הַדָּם הוּא יָמִית אֶת־הָרִצַּח בְּפָגְעוֹ־בּוֹ הוּא יִמָּתְנוּ: וְאִם־
 כא בְּשִׁנְאָה יִהְדַּפְּנוּ אֶת־הַשְּׁלִיךְ עָלָיו בְּצַדִּיקָה וַיָּמָת: אִוּ בְּאִיבָה
 כב הִפְּהוּ בִּידוֹ וַיָּמָת מוֹת־יוֹמָת הַמִּכָּה רִצַּח הוּא גָּאֵל הַדָּם יָמִית
 כג אֶת־הָרִצַּח בְּפָגְעוֹ־בּוֹ: וְאִם־בְּפֶתַע כִּלְא־אִיבָה הִדְפּוּ אֶת־
 כד הַשְּׁלִיךְ עָלָיו כָּל־כְּלֵי כִלְא־צַדִּיקָה: אִוּ בְּכָל־אִבְּן אֲשֶׁר־יָמָת
 כה בּוֹ כִּלְא־רְאוּת וַיִּפֹּל עָלָיו וַיָּמָת וְהוּא לֹא־אוֹיֵב לוֹ וְלֹא מִבְּקִשׁ
 כו רָעָתוֹ: וּשְׁפֹטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמִּכָּה וּבֵין גָּאֵל הַדָּם עַל הַמְּשַׁפְּטִים
 כז הָאֵלֶּה: וְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת־הָרִצַּח מִיַּד גָּאֵל הַדָּם וְהִשִּׁיבוּ אֹתוֹ
 כח הָעֵדָה אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר־נָס שָׁמָּה וַיֵּשֶׁב בָּהּ עַד־מוֹת
 כט הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר־מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ: וְאִם־יָצָא יָצָא
 לו הָרִצַּח אֶת־גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה: וּמָצָא אֹתוֹ
 לו גָּאֵל הַדָּם מְחוּץ לְגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ וְרִצַּח גָּאֵל הַדָּם אֶת־הָרִצַּח
 לז אִין לוֹ דָּם: כִּי בְּעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֶׁב עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרָיו
 מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרִצַּח אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ:

בראשית, ד' 3-16

וַיְהִי מִקֵּץ יָמַיִם וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: וְהָבֵל
הֵבִיא גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִחֲלִבְהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל-
הָבֵל וְאֶל-מִנְחָתוֹ: וְאֶל-קַיִן וְאֶל-מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַד
לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ
וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ: הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שְׂאת וְאִם לֹא תֵיטִיב
לִפְתַּח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ:
וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הָבֵל אָחִיו וַיְהִי בַהֲיוֹתָם בְּשׂוּדָה וַיִּקָּס קַיִן
אֶל-הָבֵל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הָבֵל
אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר מַה
עָשִׂיתָ קוֹל דְּבַמִּי אָחֶיךָ צִעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה: וְעַתָּה אָרֹר
אֶתְּךָ מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת-פִּיהָ לְקַחַת אֶת-דְּבַמִּי
אָחֶיךָ מִיָּדְךָ: כִּי תַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה לֹא-תֹסֵף תֵּת-כֹּחָהּ לָךְ
נָע וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוּא:
הֵן גִּדַּשְׁתָּ אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתֵּר וְהָיִיתִי
נָע וְנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל-מֵצְאֵי יַהַרְגֵנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לִכֵּן
כָּל-יַהַרְגֵךְ קַיִן שִׁבְעָתַיִם יִקָּם וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי
הַכּוֹת-אֹתוֹ כָּל-מֵצְאוֹ: וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בָּאָרֶץ
נֹד קְדַמַּת-עֵדֵן:

- א. (1) החוק **במדבר**, ל"ה, 14-28 שלפניך מונה שני סוגים של רוצחים.
 ציין את שני סוגי הרוצחים, וכתוב מהו העונש של כל אחד מהם. (4 נקודות)
- (2) לאיזה משני סוגי הרוצחים שציינת בסעיף (1) השתייך קין? נמק.
 האם העונש של קין תואם את העונש המגיע לו על פי החוק **במדבר**? נמק.
 (6 נקודות)
- ב. קרא **במדבר**, ל"ה, 26-28 שלפניך.
 הסבר במה החוק בפסוקים אלה מבטא הבנה כלפי גואל הדם. (4 נקודות)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 30 -

18. קרא שמות, כ"ג, 8-7; דברים, ט"ז, 19.

שמות, כ"ג, 8-7

ז מְדַבֵּר-שֶׁקֶר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֶל-תִּהְיֶה בִּי לֹא-אֲצַדִּיק
ח רָשָׁע: וְשׁוֹחַד לֹא תִקַּח בִּי הַשׁוֹחַד יַעֲוֹר פְּקוּחִים וַיִּסְלַף דְּבָרֵי
צַדִּיקִים:

דברים, ט"ז, 19

ט לֹא-תִטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תִכִּיר פָּנִים וְלֹא-תִקַּח
שׁוֹחַד בִּי הַשׁוֹחַד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צַדִּיקִים:

א. (1) בשני הקטעים שלפניך משתמשים באותה מטפורה.

הסבר את המטפורה. (4 נקודות)

(2) מעל בתי משפט רבים בעולם ניצב פסל המייצג את אלת הצדק היוונית, תמיס,

כשעיניה מכוסות.

האם הצגת אלת הצדק כשעיניה מכוסות מבטאת את התפיסה "לא תכיר פנים"

או את התפיסה "כי השוחד יעוור עיני חכמים"? נמק את דבריך. (4 נקודות)

ב. קרא שמות, כ"ג, 8-7 שלפניך וגם תהלים, ט"ו, 1, 5.

שני הקטעים האלה מתמודדים עם התופעה של לקיחת שוחד.

הסבר כיצד המחוקק בשמות מתמודד עם התופעה של לקיחת שוחד, וכיצד המשורר

בתהלים מתמודד עם תופעה זו. (6 נקודות)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 31 -

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 32.

/המשך בעמוד 32/

נושא בחירה: "המאבק לחברה מוסרית – ערך מרכזי בנבואה"

ענה על אחת מהשאלות 19-20.

19. קרא שמואל ב, י"ב, 14-1; ישעיה, י"א, 9-1.

שמואל ב, י"ב, 14-1

א וַיִּשְׁלַח ה' אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיִּבֹא אֵלָיו
 ב וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אַנְשִׁים הָיוּ בְעִיר אַחַת אֶחָד עֹשִׂיד וְאֶחָד רֹאשׁ:
 ג לְעֹשִׂיד הָיָה צֹאן וּבִקְרָה הִרְבֵּה מְאֹד: וְלִרֹשׁ אֵין־כֹּל כִּי אִם־
 ד כִּבְשָׂה אַחַת קִטְנָה אֲשֶׁר קָנָה וַיַּחֲיֶיהָ וַתִּגְדַּל עִמּוֹ וְעַם־בְּנָיו
 ה יָחָדוּ מִפֶּתֶן תֹּאכְלֵה וּמִכֶּסֶף תִּשְׁתֶּה וּבְחִיקוֹ תִשְׁכַּב וַתְּהִי־לוֹ
 ו כַּבֵּת: וַיִּבֹא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעֹשִׂיד וַיַּחְמֹל לִקְחַת מִצֹּאֲנוֹ וּמִבְּקָרוֹ
 ז לַעֲשׂוֹת לְאֹרֶחַ הַבָּא לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כִּבְשַׁת הָאִישׁ הָרֹאשׁ וַיַּעֲשֶׂה
 ח לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו: וַיַּחֲרֹף דָּוִד בְּאִישׁ מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן
 ט חִי־ה' כִּי בֶן־מֹוֹת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת: וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יִשְׁלַם
 י אַרְבַּעַתִּים עֶקֶב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־
 יא חָמַל: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־
 יב אָמַר ה': אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי מִשְׁחַתִּיךָ לְמַלְךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
 יג וְאֲנֹכִי הַעֲלִיתִיךָ מִיַּד שָׂאוּל: וְאַתָּנָה לָךְ אֶת־בַּיִת אֲדֹנֶיךָ וְאֶת־
 יד נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקֶךָ וְאַתָּנָה לָךְ אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָה וְאִם־
 טו מַעֲט וְאִסְפָּה לָךְ כֹּהֵנָה וְכַהֲנָה: מִדֹּעַ בִּזְיֹת וְאֶת־דְּבַר ה':
 יו לַעֲשׂוֹת הֲרַעַ בְּעֵינָיו אֵת אֹרֶיָה הַחֲתִי הַפִּית בַּחֲרֵב וְאֶת־
 יז אֲשֶׁתוֹ לִקְחַת לָךְ לְאִשָּׁה וְאֹתוֹ הֲרַגְתָּ בַּחֲרֵב בְּנֵי עַמּוֹן: וְעַתָּה
 יח לֹא־תִסּוּר חֲרֵב מִבֵּיתְךָ עַד־עוֹלָם עֶקֶב כִּי בִזְתַּנִּי וַתִּקַּח אֶת־
 יט אִשֶּׁת אֹרֶיָה הַחֲתִי לִהְיוֹת לָךְ לְאִשָּׁה: כֹּה ו
 כ אָמַר ה': הֲנִי מִקִּים עֲלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ וּלְקַחְתִּי אֶת־נְשֵׁיךָ
 כא לְעֵינֶיךָ וְנָתַתִּי לְרַעִיךָ וּשְׁכַב עִם־נְשֵׁיךָ לְעֵינֵי הַשָּׁמַשׁ הַזֹּאת:
 כב כִּי אַתָּה עֹשִׂיתָ בְּסֹתֵר וְאֲנִי אַעֲשֶׂה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל־
 כג יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמַשׁ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־נָתָן
 כד חֲטָאתִי לַיהוָה: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד גַּם־ה' ה'
 כה הַעֲבִיד חֲטָאתְךָ לֹא תָמוּת: אָפֶס כִּי־נֹאֶן נֹאֲעַת אֶת־אִיבִי
 כו ה': בַּדְּבָר הַזֶּה גַּם הַבֶּן הַיְלֹוֹד לָךְ מוֹת יָמוּת:

ישעיה, י"א, 9-1

א ויצא
 ב חטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה: ונחה עליו רוח ה' ורוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה': והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח: ושפט בעדק דלים והוכיח במישור לענוי-ארץ והכה-ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע: והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו: וגר זאב עם-פֶּבֶשׁ ונמר עם-גדי ירביץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג בס: ופרה ודב תרעינה יחדו ירבעו ילדיהן ואריה כפקד יאכל-תבן: ושעשע יונק על-חר פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה: לא-ירעו ולא-ישחיתו בכל-הר קדשי פי-מלאה הארץ דעה את-ה' כמים לים מכסים:

- א. (1) הסבר במה התנהגותו של דוד המתוארת בשמואל ב, י"ב, 7-10 שלפניך עומדת בניגוד לתכונותיו של המלך העתידי המתוארות בישעיה, י"א, 2 שלפניך. בסס את דבריך על שני הכתובים.
 (4 נקודות)
- (2) קרא שמואל ב, י"ב, 9-12 שלפניך. דוד ייענש על מעשיו על פי העיקרון "מידה כנגד מידה". בסס קביעה זו על ראייה אחת משמואל ב, י"ב, 9-12 שלפניך. (3 נקודות)
- ב. קרא ישעיה, י"א, 6-9 שלפניך.
 (1) על פי פסוקים 6-8, הסבר שני מאפיינים של העולם העתידי. בסס את דבריך על הכתוב.
 (4 נקודות)
- (2) על פי פסוק 9, מהו הגורם למצב שישרור בעולם עתידי זה? (3 נקודות)

20. קרא ישעיה, א', 17-10; מיכה, ו', 1-8.

ישעיה, א', 17-10

י שִׁמְעוּ דְבַר-יְהוָה קְצִינֵי
 יא סֹדֶם הָאֲזִינוּ תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ עִם עֲמֹרָה: לְמַה לִּי רַב-זִבְחֵיכֶם
 יב יֹאמֶר יְהוָה שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מְרִיאִים וְדָם פְּרִים
 יג וּכְבָשִׁים וְעֲתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת פָּנַי מִי־בִקְשׁ
 יד זֹאת מִיֶּדְכֶם רִמּוֹס חֲצָרֵי: לֹא תוֹסִיפוּ הֵבִיא מִנְחַת-שׂוֹא
 טו קִטְרֹת תּוֹעֵבָה הִיא לִי חֲדָשׁ וּשְׁבַת קָרָא מִקְרָא לֹא-אוֹכַל
 טז אוֹן וְעֲצָרָה: חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשִׁי הָיוּ עָלַי
 טז לְטָרַח נְלֵאִיתִי נִשְׂאָ: וּבִפְרֹשְׁכֶם פְּפִיכֶם אֲעֲלִים עֵינַי מִכֶּם
 יז גַּם כִּי-תִרְבוּ תִפְלָה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם דְּמַיִם מְלֵאוּ:
 יח רַחֲצוּ הַזְּפוּ הַסִּירוּ רֵעַ מֵעֲלֵיכֶם מִנְגֵד עֵינַי חֲדְלוּ הֲרַע:
 יט לְמַדּוּ הַיֵּטֵב דְּרָשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁר־וּ חֲמוּץ שִׁפְטוֹ יִתּוֹם רִיבו
 אֲלִמְנָה:

מיכה, ו', 1-8

א שִׁמְעוּ-נָא אֶת אֲשֶׁר-יְהוָה אָמַר קוֹם
 ב רִיב אֶת-הַהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ: שִׁמְעוּ הָרִים אֶת-
 ג רִיב יְהוָה וְהֵאֲתַנְּסוּ מִסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם-עַמּוֹ וְעִם-
 ד יִשְׂרָאֵל יִתּוֹפַח: עַמִּי מִה-עֲשִׂיתִי לָךְ וּמִה הֲלֵאתִיךָ עֲנֵה בִּי:
 ה כִּי הֲעֲלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עַבְדִּים פְּדִיתִיךָ וְאֲשַׁלַּח
 ו לְפָנֶיךָ אֶת-מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמַרְיָם: עַמִּי זְכַר-נָא מִה-יַעֲזֹב בְּלֶק
 ז מֶלֶךְ מוֹאָב וּמִה-עֲנֵה אֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן-בְּעֹר מִן-הַשִּׁטִּים עַד-
 ח הַגִּלְגָל לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת יְהוָה: בְּמַה אֶקְדָּם יְהוָה אֲפֹר
 ט לֵאלֹהֵי מָרוֹם הֲאֶקְדָּמְנוּ בְּעוֹלוֹת בַּעַגְלִים בְּנֵי שָׁנָה: הֲיִדְעָה
 י יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבּוֹת נְחֹלֵי-שֶׁמֶן הֲאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי
 יא פְּרֵי בִטְנֵי חֲטָאֹת נִפְשֵׁי: הֲגִיד לָךְ אָדָם מִה-טוֹב וּמִה-יְהוָה:
 יב דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם-עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהִצַּנֵּעַ לֶכֶת
 עִם-אֱלֹהֶיךָ:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 137,001203

- 35 -

- א.** בשני הקטעים שלפניך באה לידי ביטוי תפיסה דומה של העם את פולחן ה'.
 (1) הסבר את תפיסת העם. הבא ראיה מכל קטע המייצגת תפיסה זו, והסבר כל ראיה.
 (5 נקודות)
- (2) לישעיה ולמיכה יש תפיסה דומה ביחס לפולחן.
 במה תפיסתם של שני הנביאים שונה מזו של העם? (5 נקודות)
- ב.** קרא ישעיה, א', 10 שלפניך.
 ישעיה מכנה את ישראל "עם עמורה" ואת מנהיגיו "קציני סדם".
 איזה מסר ישעיה מבקש ללמד באמצעות אזכור שתי הערים האלה? (4 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך